

Stichting Aqua et Natura

Jaarverslag 2021

Aqua et Natura

Stichting Aqua et Natura

Zoetendijk 6

2811 HA Reeuwijk

Telefoon 0182 394102

Mobiel 06 46591221

info@aqua-et-natura.nl

www.aqua-et-natura.nl

Akte van oprichting 29 juni 2006

Inschrijving KvK Rotterdam 24397706

Fiscaal nummer 8168.89.879 (ANBI)

Bankrekening NL94 ABNA 0441167284

Bestuur:

Jan Rupke

Nico Baas

Eke Vos-Heikens

Olivier Rupke

Foto voorblad:

Schuurwerf-2 ten oosten van Schuurwerf

Lay-out en eindredactie:

Ciska Tijssen

I. BERICHT VAN DE VOORZITTER

Ontwikkelingen in 2021

Beste leden, sponsors en belangstellenden voor de natuur in het Reeuwijkse Plassengebied,

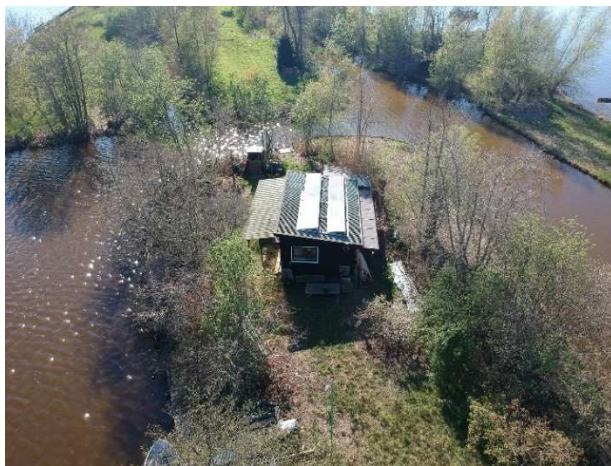
Het jaar 2021 was een druk jaar voor Aqua et Natura. De wederopbouw van het legale plashuis op ons perceel in plas Kalverbroek en ontwikkelingen op het gebied van het beheer van het Reeuwijkse Plassengebied hebben onze inzet en aandacht gevraagd.

Bouw duurzaam plashuis op perceel naast Schuurwerf

Na de aankoop in 2019 van 'Schuurwerf 2', het naast Schuurwerf gelegen eilanddeel, werden de werkzaamheden voor de vervanging van het op het eilanddeel aanwezige plashuis opgestart. In 2020 hebben we een nieuwe paalfundering aangebracht. In 2021 hebben we het huis met zoveel mogelijk eigen en duurzame materialen verder opgebouwd.

Inmiddels is het huis voorzien van stromend koud en warm water, een toilet, douche en koelkast. Tevens zijn een zonne-energie-unit en een hydrofoor (waterzuiveringssysteem) geïnstalleerd waardoor het op gebied van energie geheel zelfvoorzienend is. Het ligt op een prachtig plekje in het Reeuwijkse Plassengebied en dat geeft Aqua et Natura de mogelijkheid om een eigen inkomstenstroom in de vorm van huurinkomsten te genereren. Deze gelden kunnen weer ten goede komen aan bescherming en beheer van de natuur in de Reeuwijkse Plassen. We kunnen met genoegen mededelen dat we tot overeenstemming zijn gekomen met een natuurliefhebber, die vanaf 1 juli 2022 het plashuis wil huren en gebruiken, in huurperiodes van 1 jaar. Tevens wil hij zorg dragen voor (lichte) beheer-werkzaamheden op het land rondom het huis.

Het is de bedoeling de kosten en kostendeckende bijdragen van dit plashuis in een aparte nota op te voeren en het saldo op te nemen in het totale financiële overzicht van Aqua et Natura.

Oprichting Plassenraad vanuit Stichting VEEN

In 2021 zijn nieuwe bewegingen gekomen binnen instanties die zich inzetten voor het Reeuwijkse Plassengebied. Stichting VEEN en Adessium Foundation hebben de handen ineen geslagen om een

Aqua et Natura

gebiedsvisie neer te leggen. Hierin staat beschreven hoe het Plassengebied de komende decennia voor alle belanghebbenden zijn waarde behoudt, en ook versterkt kan worden. Waarden op het gebied van wonen, werken, recreëren en natuurbehoud.

In 2007 is in een Convenant reeds een bundeling van belangen samengebracht en is de reeds bestaande stichting VEEN als rechtspersoon ingesteld. Betrokken partijen zijn eigenaren van oevergronden, eilanden en water, waterschap, watersportverenigingen en gemeente.

De nieuwe structuur is een aanpassing en uitbreiding van stichting VEEN, 'Plassenraad' geheten. In deze 'Plassenraad' worden vijf zetels vergeven aan de verschillende belanghebbenden, zijnde (particuliere) eigenarenverenigingen, watersportverenigingen, gemeente en natuurorganisaties. De doelstellingen zijn:

- Natuurbeleid en natuurbeheer van het totale Plassengebied;
- Vertegenwoordiging van alle belangen met één bestuur, dat op provinciaal en landelijk niveau kan spreken en wortelt op lokaal draagvlak;
- Met kracht richten op het verkrijgen van subsidiegelden t.b.v. natuurbehoud in het gebied.

Aqua et Natura is ook van mening dat het bundelen van krachten teneinde voor de toekomst de slagkracht te vergroten een noodzakelijkheid is. Wij hebben echter onze bezorgdheid uitgesproken over de zetelverdeling in de Plassenraad. Deze doet te weinig recht aan de grote aanwezige lokale kennis, ervaring en betrokkenheid van de (ANBI-)stichtingen van eigenaren in het gebied. Er is één natuurzetel en deze wordt voor de helft bezet door grote externe natuurorganisaties (NatuurNetwerkNederland, Staatsbosbeheer) en slechts de andere helft door lokale stichtingen van eigenaren. Aqua et Natura zet zich in om samen met de (ANBI-)stichtingen een verdergaande samenwerking aan te gaan. Zij heeft daartoe als eerste concrete stap, met de andere eigenaren, informatie aangeleverd om een kaart ('Groenareaal') te kunnen maken met een overzicht van eigenaren/beheerders van natuurpercelen in het Reeuwijkse Plassengebied. Deze kaart is in opdracht van de werkgroep Beheer samengesteld door de gemeente. Zie pagina hiernaast.

Verder hebben de stichtingen met medewerking van Aqua et Natura hun natuurvisie geformuleerd en weergegeven in het rapport ***'De Reeuwijkse Plassen en hun toekomst – Het leven van de mens met veen en water, vogels en vissen'***. Deze visie op de manier waarop toekomstig financieel en natuurbeheer ten aanzien van het Plassengebied dient te worden vormgegeven is integraal opgenomen in Bijlage 2.

Voorstel instellen Garantiefonds voor behoud natuurwaarde

Het komt steeds vaker voor dat na het overlijden van 'Sluipwijkers' eilanden en water met natuurwaarde te koop komen te staan. Naar onze mening dient in de zogenoemde 'Gebiedsdeal Reeuwijkse Plassen en veenweiden' **een financiële buffer te komen voor eventuele aankopen** om deze natuurwaarde te behouden.

Daartoe heeft Aqua et Natura begin 2022 een voorstel gedaan om een Garantiefonds in te stellen. Dit zou bij voorkeur door de eerder genoemde Plassenraad beheerd moeten worden.

Aqua et Natura

**Afbeelding: digitale weergave van A0-kaart Groenareaal plassengebied Bodegraven-Reeuwijk
(originele kaart in A0-formaat te bestellen bij Aqua et Natura)**

Dit fonds maakt het mogelijk om slagvaardig te kunnen handelen bij vrijkomende interessante terreinen met een grote natuurwaarde. In de praktijk is het noodzakelijk gebleken om snel te kunnen handelen. Dit fonds zal moeten bestaan uit bereidheid en toezeggingen van eventuele sponsors.

Financiële stand van zaken

In het afgelopen jaar is tot onze vreugde het aantal sponsors gestegen. De opgebouwde financiële buffer is toereikend voor de te verwachten onderhoudskosten en dient als aanvulling op de laatste kosten van het te bouwen zomerhuis op Schuurwerf-2.

De jaarlijkse bijdrage zal gehandhaafd blijven op € 500,-.

Namens Stichting Aqua et Natura,
met vriendelijke groet,
Jan Rupke
Voorzitter

Reeuwijk, juli 2022

II. ONTWIKKELINGEN TOT 2021

Oeverstrook Zoetendijk - oprichting Aqua et Natura

In 2006 zette de toenmalige eigenaar de 200 meter lange oeverstrook langs de Zoetendijk in deelveldjes te koop voor eventuele bebouwing. Vanuit deze natuurstrook echter kan de 's Gravenbroekseplas in de volle breedte worden gezien en is dus beeldbepalend in het landschap. Om deze strook in de natuurlijke staat te behouden ondernam een viertal betrokkenen actie door geld bijeen te brengen in een nieuwe stichting met de naam 'Aqua et Natura', die vervolgens de gehele oeverstrook aankocht.

De staat waarin de grond zich bevond was erbarmelijk. Met eenvoudige middelen, takkenbossen en ter plaatse gemaaid riet hebben we in de loop van 2006 tot en met 2012 oeverherstel uitgevoerd tegen minimale kosten. De aankoop van materiaal en de arbeidskosten bedroeg in totaal € 8.500,-, een deel door stichting VEEN gesubsidieerd. De jaarlijkse beheerkosten betroffen toen circa € 1.600,-. Spoedig floreerde de rietoever weer met deze door Aqua et Natura toegepaste methode. Daarbij heeft sinds 2014 de oever geprofiteerd van de acties door het waterschap.

Eiland Schuurwerf

In 2011 kregen wij informatie dat het eiland Schuurwerf in de Kalverbroekseplas hetzelfde lot als voorheen de natuurstrook langs de Zoetendijk stond te gebeuren. Schuurwerf zou verdeeld in een twaalfstal kavels te koop worden aangeboden.

Dit eiland heeft een bijzondere vegetatie en wij zagen het als een uitdaging om deze natuur veilig te stellen.

Het bestuur ondernam aldus actie en slaagde erin om in vier maanden tijd sponsorgelden van in totaal € 225.000,- bijeen te brengen.

Schuurwerf - zicht richting westen

Aqua et Natura

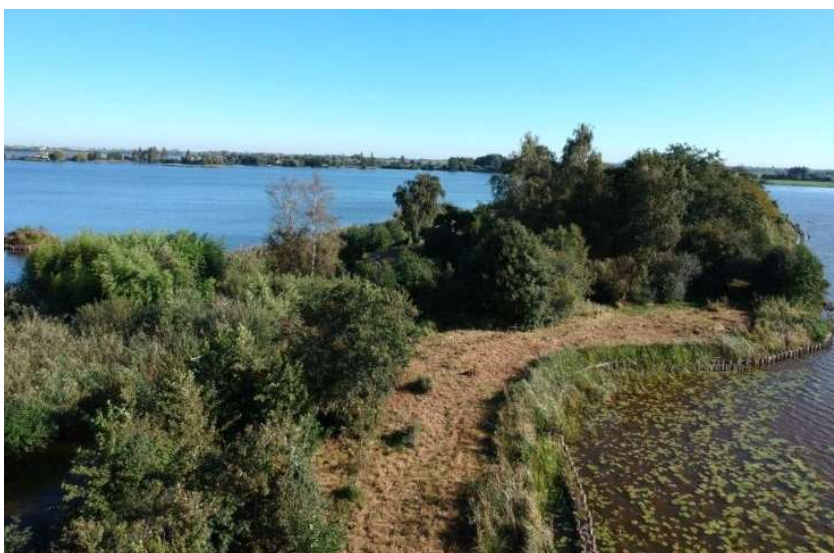
Ook op Schuurwerf hebben wij de initiële opknopbeurt zelf uitgevoerd: vegetatiekap en -snoei, baggeren van zowel de Achterwetering aan het westelijke deel als de middensloot. Aansluitend daarop heeft het waterschap werkzaamheden uitgevoerd om de oever aan de zuidzijde te beschermen. Het jaarlijkse onderhoud en maaien wordt in tweejaarlijkse beurten gedaan in uitruil voor jacht-/visrecht.

Beheerders van het IVN beheren de landdelen met daarop specifieke moerasvegetatie.

De ingezakte schiethut is weer in oorspronkelijke staat hersteld (zie foto hiernaast).

Een actie die lang open stond was het baggeren van de oostelijke helft van de Achterwetering. Dit om de oorspronkelijke situatie, waarin de Achterwetering de transportroute vormde voor

de afvoer van turf vanaf de verzamelplaats Schuurwerf, in ere te herstellen. Echter, bij nader onderzoek is gebleken dat op de dichtgegroeide verlandings een specifieke vegetatie was ontstaan. Wij hebben aldus besloten deze interessante biotoop zich de komende tijd te laten ontwikkelen en deze nader te onderzoeken.

Schiethut aan westkant Schuurwerf

In 2016 heeft Watersnip Advies, op verzoek van Aqua et Natura, een vegetatie-onderzoek uitgevoerd met een inventarisatie van alle planten op Schuurwerf met daaraan gekoppeld een Beheerplan.

Wij zijn Watersnip zeer dankbaar voor deze bijdrage. Dit onderzoek geeft een goede vergelijkings-basis ten aanzien van de ontwikkeling van de vegetatie in de toekomst. In de bijlagen van dit jaarverslag is een onderdeel van dit onderzoek opgenomen: een tabel met kaart van de aanwezige vegetatietypes op Schuurwerf. Voor een uitgebreidere samenvatting van dit onderzoek wordt verwezen naar de jaarverslagen 2016-2020.

Middenwater Groot Vogelenzang

In 2014 is circa 0,5 hectare middenwater in de plas Groot Vogelenzang aangekocht.

Aqua et Natura

Eiland naast De Schuurwerf

In 2019 hebben we **het naast Schuurwerf gelegen eilanddeel** met kadastrummer G 2212 aangekocht. De vorige eigenaren stelden er prijs op dit terrein (ca. 75 x 20 meter), inclusief een op het terrein gelegen legaal plashuis, een zo groen mogelijke toekomst te geven.

Hierdoor is het 'ongestoord groen' in de Kalverbroek met 100 meter vergroot tot een lengte van 400 meter.

Voor deze aankoop ondernamen we wederom actie om de benodigde sponsorgelden te verwerven: partijen zoals de gemeente en Adessium zijn benaderd. Helaas hebben zowel de gemeente als Adessium hun eerste toezegging niet gestand gedaan. De aankoop van het eilanddeel werd financieel alsnog mogelijk door verdere verwerving van particulier sponsorgeld (te weten € 75.000,-).

Nieuwbouw plashuis

De vervanging van het in slechte staat verkerende legale plashuisje op het laatst aangekochte eilanddeel ('Schuurwerf-2') hebben we in het jaar 2020 opgestart. Op nevenstaande foto is de paalfundering voor het nieuwe plashuis te zien.

Conform gemeentelijke regelgeving werkten we met eigen én duurzame middelen. Het plashuis heeft een afmeting van 7 x 4 meter.

Aqua et Natura

Het bevat een keukenblok, een stapelbed, een uitschuifbare bank, een WC en een kachel. Het geheel is geïsoleerd, voorzien van dubbelglas en een ruime buitenluifel. Er zijn twee septic tanks geplaatst. Tevens zijn in 2021 een zonne-energie-unit en een hydrofoor (waterzuiveringssysteem) geïnstalleerd.

De kosten voor de bouw (opstal minus voorzieningen en inrichting) bedragen € 6.000 waarvan de helft gedekt is. De andere helft zal worden gedekt door toekomstige huurinkomsten. Met de verhuur van dit plashuisje zal de stichting een kostendekkende inkomstenstroom genereren die zal worden ingezet voor groot onderhoud aan de percelen in eigendom.

Het bestuur zal alleen werkelijke natuurliefhebbers toelaten als huurder.

Plashuis en eilanddeel in de winter van 2021; foto's gemaakt vanaf het ijs

Enkele Wiericke

Een nog lopend project betreft een bijdrage voor het plaatsen van een aantal zitbankjes langs de Enkele Wiericke. Hierlangs zal de kanoroute Wiericke/Plassengebied komen, die nog in ontwikkeling is. De financiering voor de zitbankjes wordt gedaan vanuit een schenking van de familie Benedictus, die ons via de VVD is toegefallen.

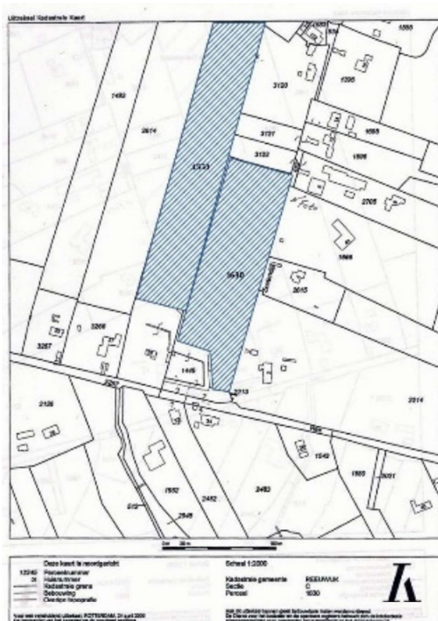
Aqua et Natura

Put van Kruijt

In het jaarverslag van 2016 is gemeld dat we in contact zijn geweest met de eigenaren van De Put van Kruijt (bij de Oukoopsedijk, foto Nico Hermenet) om het proces van oeverafkalving aan de zuidzijde van de Put van Kruijt te stoppen. De eigenaren van deze smalle, nog bestaande legakkers zijn echter helaas nog niet eensgezind ten aanzien van de aanpak van dit natuurbehoud. Ons voornemen is om dit contact weer op te pakken.

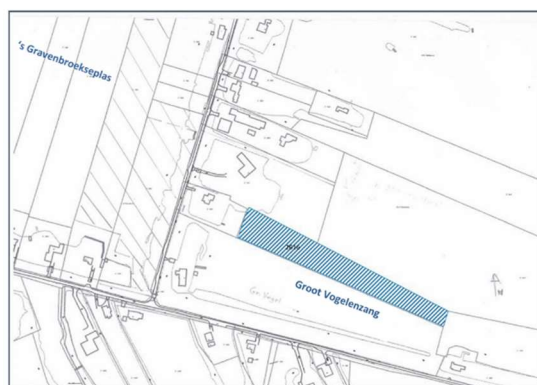
Kadasterkaarten van eigendommen van Aqua et Natura

**Oeverstrook langs
Zoetendijk – kant 's
Gravenbroekseplas**

**Eiland Schuurwerf
en eilanddeel
'Schuurwerf-2'
met water**

**Middenwater in plas
Groot Vogelenzang**

III. PROFIEL

De stichting Aqua et Natura is in 2006 door enkele Sluipwijkers opgericht met als doel het behoud en herstel van de natuurlijke staat van oeverland en water in het Reeuwijkse plassengebied.

Daartoe koopt Aqua et Natura vrijkomend natuurland en water op, teneinde deze percelen in de natuurlijke staat te behouden en te beheren.

De stichting verkrijgt haar financiële middelen uit donaties en subsidies. In de toekomst aan te vullen met huurinkomsten van het plashuis. Sinds haar ontstaan hebben 16 personen en instellingen fors bijgedragen, sommigen meermaals, om de doelstellingen te realiseren. In het jaar 2018 heeft de Stichting een extra schenking van € 10.000,- ontvangen. En in het jaar 2019 een particuliere schenking van € 75.000,- voor de aankoop van het eilanddeel G2212 (aangrenzend aan De Schuurwerf) in plas Kalverbroek.

De fiscus heeft Aqua et Natura de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) verleend. Dit betekent dat een particuliere donateur, afhankelijk van de vorm waarin een gift wordt gedaan, deze in fiscale zin op zijn belastbaar inkomen in mindering kan brengen. Verkrijgingen uit nalatenschappen en schenkingen zijn vrijgesteld van belastingen.

Advies

Over enkele locaties in het Reeuwijks plassengebied rapporteerde Bureau Watersnip Advies aan het bestuur. Daaruit blijkt dat het eiland De Schuurwerf behoort tot de meest waardevolle. Het gaat daarbij zowel om landschappelijke, ecologische als cultuurhistorische waarden.

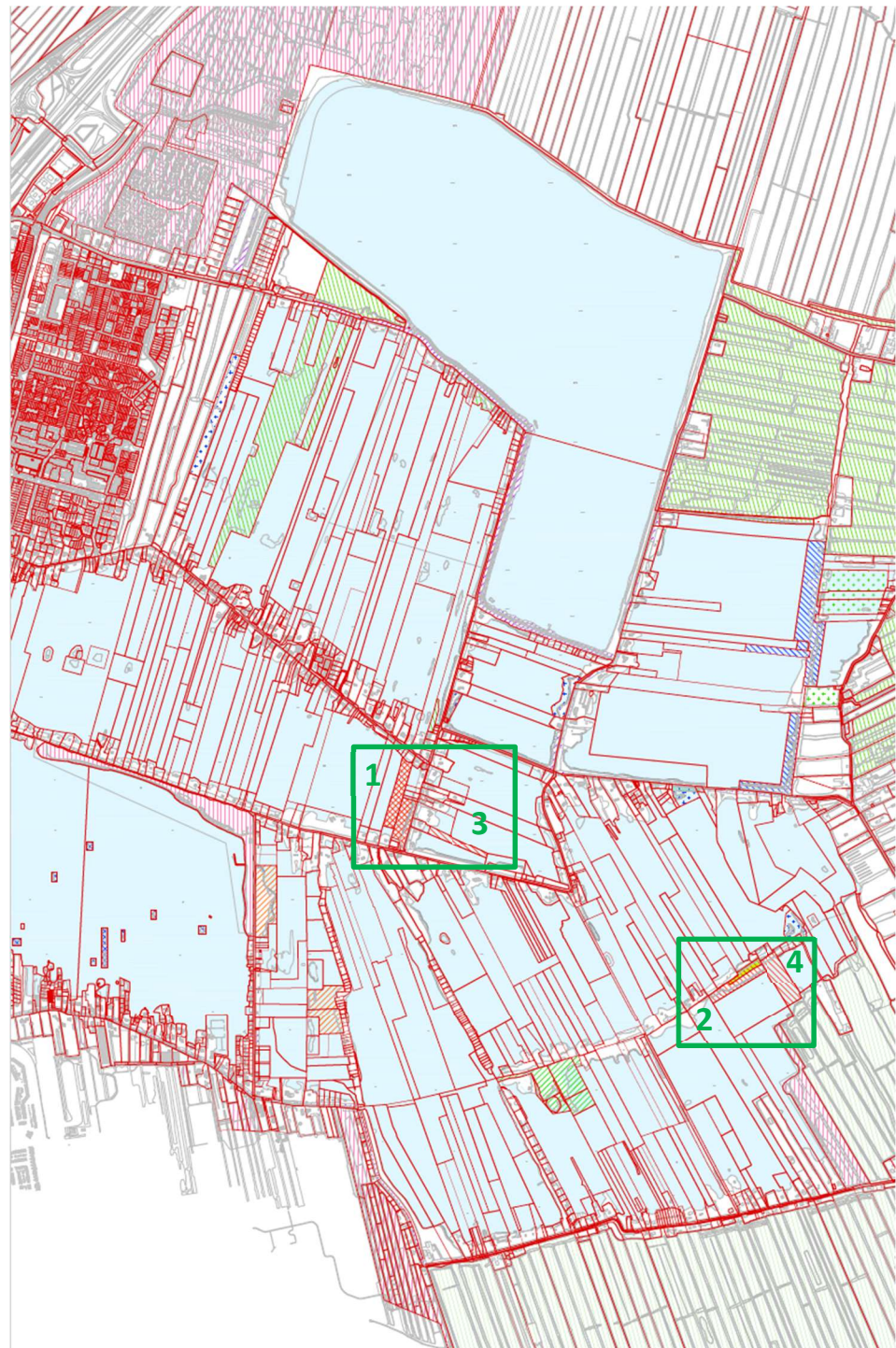
Natuurbeleid

De oeverbescherming wordt aangepakt met de zogenaamde Sluipwijkse methode; dat wil zeggen zonder gebruik te maken van kunststoffen, stenen en andere harde materialen. Tevens is en wordt veel aandacht gegeven aan de staat van de begroeiing. Waar nodig wordt riet bij geplant. Onderhoud van de natuur en het terugbrengen in de natuurlijke staat zullen in de toekomst nog veel energie, vragen en kosten met zich meebrengen. De oeverbescherming (exclusief beheer land en vegetatie) is nu wel voor de komende 30 jaar veiliggesteld door overdracht van het beheer aan Hoogheemraadschap Rijnland.

Dit betekent niettemin dat de Stichting jaarlijks nog steeds snoeimateriaal moet toepassen en aanbrengen in de oeverbescherming.

Kaart: uitsnede
Groenareaal
Reeuwijks Plassengebied
(overzicht van
eigendommen).

LEGENDA

	in beheer gemeente (objecten in beheer)	220.139 m ²		Fam. van Rijn (percelen in beheer, stichting)	52.931 m ²
	in beheer groenalliantie (percelen in beheer)	1.457.670 m ²		SNK (percelen in beheer, stichting)	66.988 m ²
	in beheer staatsbosbeheer (percelen in beheer)	4.626.364 m ²		BLR (percelen in beheer, stichting)	56.526 m ²
	SNR (percelen in beheer, stichting)	40.952 m ²		in beheer waterschap	
	Aqua & Natura (percelen in beheer, stichting)	30.557 m ²		BGT	
	Aqua & Natura buiten NBP/NNN (percelen in beheer, stichting)	21.360 m ²		perceelsgrens	
	Fam. Van de Burg (percelen in beheer, stichting)	37.395 m ²		water	

Aqua et Natura

1 Oeverstrook aan Zoetendijk

- 2,1 hectare land en water
- ca. 200 meter lengte, grenzend aan de 's Gravenbroekseplas
- aangekocht in 2006
- vrij uitzicht over plas behouden

2 Eiland Schuurwerf

- ca. 300 meter lengte
- gelegen in plas Kalverbroek
- aangekocht in 2011
- bijzondere vegetatie
- natuur- en cultuurhistorische waarde

3 Middenwater Groot Vogelenzang

- 0,5 hectare water
- aangekocht in 2014

4 Schuurwerf-2: eilanddeel ten oosten van Schuurwerf

- 2,5 hectare land en water
- 75 x 20 meter land
- gelegen in plas Kalverbroek
- aangekocht in 2019
- nieuw gebouwd plashuis voor (langdurige) verhuur

Aqua et Natura

IV. BALANS

Activa			2021	2020	Passiva			2021	2020
Land en water (en huis)	€	393.947,86	€	393.947,86	Eigen vermogen	€	402.086,45	€	402.086,45
Lijfrenten	€	88.800,00	€	88.800,00	Leningen	€	88.800,00	€	88.800,00
Liquide middelen	€	6.009,11	€	2.140,59	Crediteuren	€	8.000,00	€	3.360,00
Voorraad/gereedschap	€	1.425,00	€	1.425,00	Gereedschap/infoborden	€	1.425,00	€	1.425,00
Werkbootje en dekzeil	€	---	€	2.085,00	Werkbootje en dekzeil	€	---	€	2.085,00
Reservering vernieuwing plashuis Schuurwerf-2	€	10.000,00	€	8.000,00					
Debiteuren	€	---	€	3.000,00					
	€	500.181,97	€	496.398,45		€	500.311,45	€	496.396,45

Reeuwijk, juli 2022

Aqua et Natura

V. BATEN EN LASTEN

2021

BATEN

Vaste sponsorbijdragen	€	5.500,00
(Tijdelijk) verhuur terrein bij Zoetendijk aan Kuipers aannemersbedrijf	€	500,00
Verkoop werkbootje	€	5.000,00
Terugbetaling voorschot aan Hall	€	477,95
Totale Baten	€	11.477,95

LASTEN

IVN groep snoeiwerk vergoeding	€	300,00
GSN maai-werkzaamheden	€	1.001,38
Transport materiaal	€	300,00
Arbeid oevers/snoeien/steiger	€	800,00
Verrekening crediteuren nieuwbouw plashuis Schuurwerf-2	€	2.000,00
Kosten en investering t.b.v. plashuis	€	2.000,00
Overige kosten		
Secretarieel/administratief werk	€	450,00
Print- en productiekosten jaarverslag	€	187,84
Website hosting	€	167,23
Bankkosten	€	191,21
Kamer van Koophandel	€	42,90
Waterschap BSGR	€	60,37
Gereedschap	€	64,15
Verzekering	€	51,64
Totale Lasten	€	7.616,72

Batig saldo € **3.861,23**

Het saldo wordt verrekend met het Vermogen (Liquide Middelen)

VI. TOELICHTING

Algemeen

Posten in de jaarrekening zijn opgenomen tegen de nominale waarde. De stichting heeft geen vast personeel in dienst. De bestuurders van de stichting ontvangen geen beloning of onkostenvergoeding.

Land en water

Het areaal natuurgebied van de stichting is circa 5,1 hectare groot.

De bezittingen zijn in de balans opgenomen voor de verkrijgingsprijs, exclusief overdrachtsbelasting en kosten. Deze eigendommen zijn voor eeuwig vastgelegd en kunnen niet meer vervreemd worden, conform ANBI-voorwaarden van de fiscus.

Wij moeten tot onze spijt vaststellen dat ondanks diverse pogingen onzerzijds de overheid geen steun heeft gegeven voor onze inzet voor het behoud en aankoop van natuur in het plassen gebied.

Vanaf het jaar 2015 worden geen afschrijvingen meer gedaan van deze post. Dat betekent dat de balanswaarden van de reeds aangekochte terreinen niet meer worden aangepast, ervan uitgaande dat buiten de beheerkosten verdere geldelijke bijdragen tot stilstand zijn gekomen.

Lijfrenten

Tot en met 2014 is steeds jaarlijks, gedurende 10 jaar, 5% van de lijfrenten afgeschreven. We hebben ervoor gekozen dit vanaf 2015 niet meer te doen, zodat de waarde van de leningen niet daalt. De in de balans verantwoorde Leningen en Lijfrenten blijven derhalve op een constant bedrag gesteld.

Liquide middelen

Dit is op 31/12/2021 het saldo van de bankrekening bij de ABN-AMRO: NL94 ABNA 0441167284.

Leningen

Deze post betreft ontvangen bedragen (depots) voor toekomstige lijfrentetermijnen. Tevens betreft het eventuele voorschotten ten behoeve van gedaan werk, dat in het komende jaar wordt verantwoord via het verkrijgen van toegezegde subsidie. Deze leningen zijn renteloos.

Aqua et Natura

Balansontwikkeling 2006 - 2021

Ter extra informatie vindt u hier de ontwikkeling van de Balans vanaf het jaar van oprichting van de stichting Aqua et Natura (2006) tot aan het huidige verslagjaar (2021)

2006	Balans 31/12/2006	€ 223.071,-	na aankoop strook Zoetendijk
2011	Balans 31/12/2011	€ 491.524,-	na aankoop eiland Schuurwerf inclusief lijfrenten en giften
2015	Balans 31/12/2015	€ 415.019,-	na aankoop middenwater Groot Vogelenzang en afschrijvingen
2016	Balans 31/12/2016	€ 417.216,-	geen aankopen in 2016
2017	Balans 31/12/2017	€ 415.825,-	geen aankopen in 2017
2018	Balans 31/12/2018	€ 422.910,--	geen aankopen in 2018
2019	Balans 31/12/2019	€ 497.756,--	na aankoop van G2212 in plas Kalverbroek
2020	Balans 31/12/2020	€ 496.396,45	geen aankopen in 2020
2021	Balans 31/12/2021	€ 500.311,45	met startkosten bouw plashuis

De opbrengsten van de verhuur van het plashuis en kosten voor onderhoud en beheer van het bijbehorende perceel Schuurwerf-2 (G2212) worden in een aparte nota geadmistreerd. Deze is op aanvraag bij het Bestuur in te zien. Het jaarlijkse saldo van deze nota wordt vermeld en opgenomen in het financiële overzicht, zoals weergegeven in de jaarverslagen.

Verzoek jaarlijkse donatie 2022

De jaarlijkse donatie voor 2022 blijft gehandhaafd op **€ 500,-**.

Vriendelijk verzoek het bovenstaande bedrag over te maken op NL94 ABNA 0441 167 284, ten name van Stichting Aqua et Natura Reeuwijk, onder vermelding van 'donatie 2022'.
Waarvoor onze hartelijke dank!

N.B. Voor 2023 verwachten wij de jaarlijkse sponsorbijdrage te kunnen verlagen gezien de te verwachten huurinkomsten van het plashuis op Schuurwerf-2.

Rapport 'Beheerplan: de Schuurwerf

In 2016 heeft Watersnip Advies, op verzoek van Aqua et Natura, een beheerplan opgesteld ten aanzien van de vegetatie op De Schuurwerf.

Dit rapport is in beknoptere vorm opgenomen als bijlage bij de jaarverslagen van 2017, 2018, 2019 en 2020.

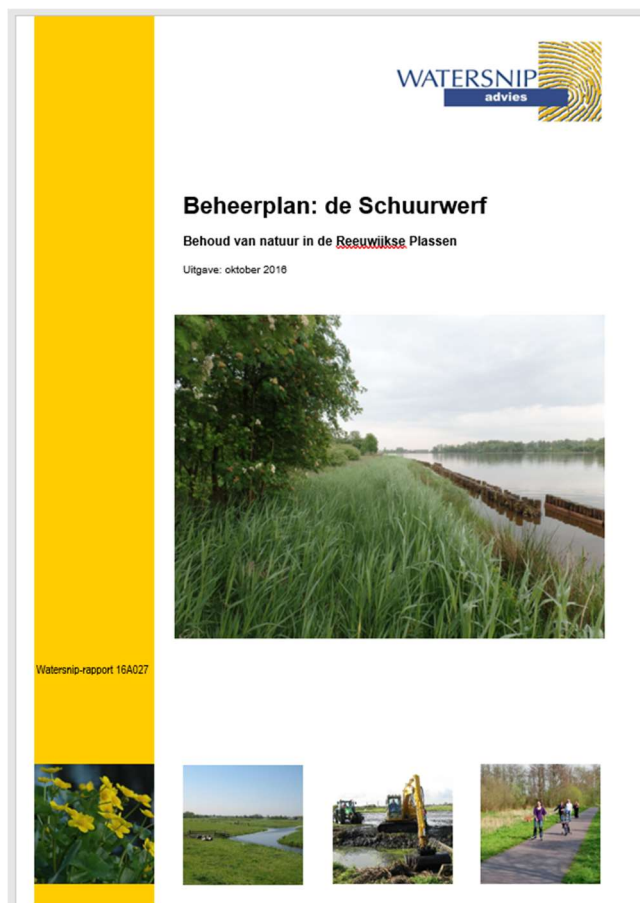
Geïnteresseerden in het integrale rapport betreffende het vegetatie-onderzoek en het beheerplan De Schuurwerf kunnen contact opnemen met de heer J. Rupke van Aqua et Natura.

Aqua et Natura dankt Watersnip Advies voor het uitvoeren van dit waardevolle onderzoek.

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
+31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info

Vegetatie type	Huidige situatie	Streefbeeld
1	Veenmos + pijpestrootje	Schraalland
2	Ruigtekruiden	Ruigtekruiden
3	Gestreepte-witbol-dominantie	Bloemrijk hooiland
4	Broekbos	Broekbos
5	Hakhout	Hakhout
6	Rietkraag	Oeverzone met nvo
7	Verlandingszone	Verlandingszone

Visiestuk van de (ANBI-)stichtingen

De 12 Reeuwijkse Plassen en hun toekomst

Het leven van de mens met veen en water, vogels en vissen

De (ANBI-)STICHTINGEN en de natuurvisie
Versie 2.1 juni 2022

J. Rupke en E. Vos

Aqua et Natura

Woord vooraf

De Reeuwijkse plassen zijn het resultaat van meer dan achthonderd jaar menselijke activiteit. Het Reeuwijkse plassengebied is een uniek gebied in het oer-Hollandse veenweidelandschap in het “Groene Hart van Holland”. In de loop der tijden zijn de plassen door turfwinning ontstaan en sindsdien heeft zich een natuurgebied ontwikkeld met bijzondere flora en fauna. Ook biedt het plassengebied een aantrekkelijke, groene woonomgeving en wordt het intensief gebruikt door bewoners en bezoekers van elders om er te wandelen, te fietsen en te varen.

Het gebied is verder in zoverre ook bijzonder dat (de bodem van) het water van de Reeuwijkse Plassen voor tachtig procent aan particulieren in eigendom toebehoort. Naast het gebruik van de plassen door henzelf was en is het streven van die eigenaren de natuurwaarden van de plassen waar nodig te herstellen en blijvend te beschermen. Dat eigen gebruik en dat streven leidde in het verleden tot spanningen tussen de eigenaren enerzijds en de recreatieve gebruikers van de plassen anderzijds. Daarbij stelden die gebruikers dat de plassen openbaar (vaar)water zijn, wat door eigenaren werd ontkend.

Convenant

Die spanningen zijn (uiteindelijk) weggenomen doordat over het herstel, het beschermen en het gebruik van de plassen tussen betrokkenen goede afspraken zijn gemaakt. De afspraken zijn vastgelegd in wat door betrokkenen wordt genoemd “het Convenant”, in zijn huidige versie getekend op twintig juni 2007. Partijen bij het Convenant, in het Convenant deelnemers genoemd, zijn de drie in het gebied actieve verenigingen van eigenaren (van [de bodem van] het water), een stichting waarin de vele verenigingen van de op de plassen actieve watersporters samenwerken en verder de gemeente Bodegraven-Reeuwijk. In het Convenant zijn doelstellingen verwoord als uitwerking van de zojuist bedoelde afspraken. In het Convenant is bepaald dat de zojuist bedoelde vijf deelnemers “ten behoeve van het realiseren van die doelstellingen een rechtspersoon instellen”. Die rechtspersoon is Stichting VEEN.

Deze aanvangssituatie is inmiddels uitgebreid met andere eigenaren en Stichtingen.

Vervolg en (ANBI-)stichtingen

Overwegende dat het gewenst is om de natuurwaarden van de Reeuwijkse Plassen te beschermen en waar nodig te herstellen, zijn eigenaren, verenigd in diverse particuliere Stichtingen in het gebied (niet vertegenwoordigd in het Convenant en de Stichting VEEN), al jaren herstelwerkzaamheden op het gebied van natuur en cultuur aan het uitvoeren.

De (ANBI-)stichtingen spannen zich met eigen (particulier) geld in om de bedreigingen van het plassengebied te keren en verbeteringen in het gebied te stimuleren. Verbeteringen op het gebied van waterkwaliteit, natuur en biodiversiteit.

Het beheer en de ontwikkeling van natuurwaarden¹

De Stichtingen stimuleren hun achterban en derden om de bestaande natuurwaarden te behouden en waar mogelijk te versterken. De activiteiten zijn gericht op beeldbepalende landschapselementen, natuurgericht sloot- en bermbeheer en het gebruik van inheems (plant-)materiaal, dus geen plastics en stenig materiaal.

¹ Zie literatuurlijst van De Watersnip

Aqua et Natura

Zij hebben actief middelen ingezet op het verwerven van middelen in dit kader. Er wordt ook nagedacht over het oprichten van een garantiefonds ten behoeve van aankopen in het gebied van percelen met natuurwaarden n.a.v. bijv. het vrijvallen als gevolg van overlijden of verhuizen.

Ze stemmen de verschillende activiteiten gericht op het behoud en de ontwikkeling van natuur en landschap op elkaar af. Ze spannen zich gezamenlijk in voor de ontwikkeling van beheervormen door particulieren en Stichtingen, waardoor overdracht van eigendomsrechten geen verlies van natuurwaarden zal betekenen of het behoud ervan in het gedrang komt.

Specifieke gebiedskenmerken

De Reeuwijkse Plassen kennen een uniek verleden als resultaat van een natte vervening. Als gevolg daarvan zijn er vele particuliere eigenaren, die veelal door overerving nog steeds oorspronkelijke bewoners zijn en het gebied kennen en de “taal spreken”. Een levend gebied met een diversiteit aan ongekende natuurwaarden, die onder druk staan. De inwoners zijn “vergroeid” met het gebied en zijn er op hun eigen wijze mee begaan en o.a. via de genoemde (ANBI-)stichtingen intensief met het behoud en herstel bezig. Hierdoor is het mogelijk gebleken om op vrijwillige basis de natuurwaarden te behouden en versterken.

Natuur

De oorspronkelijke bewoners en gebruikers en hun nazaten kennen de waardevolle natuur in het gebied en zij hebben in het verleden bewezen ervoor te strijden. Het gebied met omringende weilanden is inmiddels opgenomen in de NNN als Natura 2000 gebied. De diverse unieke, oorspronkelijke natuurwaarden, die het gebied uniek maken, moeten met hulp van eigen inzet behouden en versterkt worden. Daarvoor zijn en worden veel eigen middelen ingezet. Gezien de schaal en (natuur-)waarden van het gebied zijn ook externe (Europese) financiën noodzakelijk. De status van het gebied² geeft daartoe mogelijkheden. Door de interne verbinding te gebruiken en in te zetten bij externe netwerken van kennis en geldstromen, komt het gebied “op de kaart”.

Toekomst

Het unieke van het gebied is dat het bewoond wordt; van generatie op generatie. Met de handen ineen zorgen deze eigenaren en op het terrein van waterkwaliteit, natuur en cultuur externe contacten aan te gaan, blijft het gebied op de kaart. Met hulp van diverse subsidiegevers, sponsors en Europees geld, kunnen negatieve ontwikkelingen worden opgevangen en cultuurhistorische elementen teruggebracht. Hierbij wordt ook aan Europees geld gedacht. Er dient te worden vastgelegd wat de juiste methoden van oeverbescherming zijn. De diverse biotopen dienen benoemd te worden. Vegetatie-onderzoeken moeten gemonitord blijven. Oeverbeschermingen moeten aan de situatie aangepast worden en niet overal op één en dezelfde manier worden uitgevoerd.

² Onderdeel van het NatuurNetwerkNederland en deels Natura 2000 gebied

Aqua et Natura

Daarvoor is een krachtig bestuur noodzakelijk. Een bestuur dat via eigendommen en de “taal van het gebied” de waardes kan uitdragen en daarmee aandacht en financiering binnenhaalt.

Het moet een levend en leefbaar gebied zijn, met grote betrokkenheid en kennis bij de bewoners, recreanten en natuurliefhebbers. Het zal tot in lengte van jaren particulier eigendom zijn, verdeeld in vele elementen water en (ei-)land. In nauw overleg met de lokale overheid zijn bestemmingen vast te leggen, behorend bij en passend in het gebied.

Aqua et Natura in Werkgroep ‘Beheer en Onderhoud’ en Plassenraad

Werkgroep Beheer en Onderhoud Plassengebied

Het bestuur van de Stichting VEEN heeft in januari 2021 het beleidsplan “De Reeuwijkse Plassen: uniek verleden, evenwichtige toekomst” vastgesteld. Om te voorkomen dat dit een papieren stuk in een bureaulade zou worden, is een aantal werkgroepen ingesteld door VEEN.

Aqua et Natura heeft deelgenomen in de werkgroep “Beheer en onderhoud”. Deze werkgroep staat onder leiding van Jan Karsje van Milieudefensie; aangesteld door de Stichting VEEN.

Na een kennismakingsbijeenkomst is een plan van aanpak geformuleerd. In eerste instantie is geïnventariseerd wat de eigendomssituatie in het plassengebied is. Elke deelnemer heeft daartoe zijn gegevens hiervoor aangeleverd. Een ieder is ook gevraagd zijn filosofie en doelstelling met het gevoerde beheer en onderhoud aan te geven.

Hiervan is met veel moeite, gezien de schaal en de diversiteit, een kaartbeeld gemaakt.

Daarna is getracht in een subwerkgroepje de rode draad uit de beheerplannen te benoemen en doelsoorten te bepalen.

In de werkgroep zitten particuliere en (semie-)overheidspartijen. Het streven is te komen tot één beheervisie voor het gehele gebied. Het doel is de ultieme afstemming van beheermaatregelen te bereiken.

Plassenberaad

De Stichting VEEN is op zoek naar een vorm van “bundeling van krachten” ten behoeve van de toekomst van het Plassengebied. Een huidig knelpunt is daadkracht bij het vinden van financiën ten behoeve van beheer en onderhoud.

VEEN heeft daarvoor de “Stichting de dertien Reeuwijkse Plassen”, ofwel het Plassenberaad geïntroduceerd.

In een inventariserend overleg over de doelstelling en de invulling van de voorzittersfunctie zal in 2022 verder met alle betrokken partijen gesproken worden.

Aqua et Natura is met alle andere partijen uitgenodigd om deel te nemen aan de discussie. Wij zullen als eigenaren en lokaal van oudsher bekenden met het gebied pleiten voor een zo lokaal mogelijke invulling. Wij gaan daarvoor in nauw contact met de andere (ANBI-)stichtingen in het gebied. Lokale kennis is ons inziens niet te koop. Vakdeskundigheid is wel extern te vinden. Evenals expertise op het gebied van subsidies, zowel landelijk als Europees.

Aqua et Natura denkt daarnaast nog aan een model met een garantiefonds voor investeringen.

Eén en ander wordt onder de (ANBI-)stichtingen in 2022 nader uitgewerkt tot een voorstel.

